ПРОГЛАС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 2, 2017 (год. XXVI), ISSN 0861-7902

РЕЦЕНЗИИ

ИНТЕРНЕТ КОМУНИКАЦИЯТА – ЛИНГВИСТИЧНИ АСПЕКТИ
INTERNET COMMUNICATION – LINGUISTIC ASPECTS

Биляна Тодорова, Лингвистични аспекти на компютърно опосредстваната комуникация. Благоевград: Университетско издателство „Неофит Рилски”, 2015.

Вече повече от две десетилетия учените изследват интернет комуникацията, която постепенно се превърна в неизменна част от нашето ежедневие. Като резултат в последните години наблюдаваме бум в проучванията на речта във виртуалното пространство. Въпреки това са малко трудовете у нас, които ни предлагат пълно описание на лингвистичните характеристики на компютърно опосредстваната комуникация. Такъв пример е монографията на Биляна Тодорова „Лингвистични аспекти на компютърно опосредстваната комуникация (По материали от форумите на BG-mamma)”.

Книгата е структурирана стандартно и се състои от увод, три глави и заключение.

В увода авторката обосновава избора на темата и обекта на своето изследване – езиковите особености на комуникацията в платформата BG-mamma. Поставя също така ясно и точно своята основна цел – да се представят особеностите на компютърно опосредстваната комуникация (КОК), като се обърне внимание на факторите, които са предизвикали конкретното речево поведение. Още тук се уточнява, че двата термина – интернет комуникация и компютърно опосредствана комуникация, ще се приемат за синоними, тъй като извън интернет „реално няма разпространени други компютърни мрежи“ (с. 5).

Първата глава дискутира въпроса за същността на КОК, нейните особености и жанрове и формира добра теоретична основа за представеното по-нататък наблюдение и описание. Макар и в рамките само на 38 страници, Тодорова разкрива библиографска осведоменост на високо ниво, способност да анализира и съпоставя различните позиции, както и да обосновава своите. Не бива да пропускаме впечатлението, че тя от собствен опит и наблюдения е добре запозната с обекта на своето изследване. Във втората част на първа глава интерес представлява една лаконична, но важна дискусия относно характера на КОК. Тодорова споменава, че у нас се говори за хибридния характер на този тип комукация, като битуват няколко термина – „писмена устност“, „писана реч“, „вторична устност“, но самата тя изтъква позицията, че между комуникацията лице в лице и КОК има съществени различия. В крайна сметка авторката приема термина „вторична писменост“, който според нея в най-голяма степен отразява особеностите на текстово базираната КОК (с. 13). В тази глава са представени също така накратко историята и структурата на платформата, която ще бъде изследвана, като е отделена самостоятелна част за значението на КОК за жените по време на майчинство.

Втора глава е озаглавена „Формално-граматични особености на общуването във форумите на bg-mamma”. Върху 73 страници Тодорова представя по-голямата част от своето лингвистично изследване. Тя обръща внимание на графичните особености, наличието на емотикони, компенсиращи липсата на паралингвистични средства, на фонетичните особености, като съвсем основателно обосновава употребата на термина „фонетични” при този тип комуникация. Авторката стига до извода, че често се допускат грешки с фонетичен характер в резултат на дългата употреба на латиница, както и на слаба езикова култура. Основателно обаче е посочено, че нерядко „грешките“ са умишлени, с цел езикова игра. Подробно са разгледани морфологичните особености на общуването, като специално

внимание се отделя на предпочитаната употреба на категорията лице. Проведено е самостоятелно изследване по въпроса, завършващо с количествени данни и съответните изводи. Авторката проверява дали преобладава употребата на първо и второ лице, както е в устната реч, за сметка на трето, но открива устойчива употреба на трето лице, с изключение на случаите, когато фокусът е поставен върху личните преживявания на потребителите. В същата глава са разгледани и транспозициите на котегориите лице и число, както и именната фраза. На синтактичните особености са отделени 12 страници, като най-общо се изтъква голямото разнообразие и липсата на ограничения по отношение на синтаксиса. Впечатление прави и богатият материал от форумите, с който Тодорова онагледява посочените характеристики на речта.

В самостоятелна глава са разгледани лексикалните особености на общуването във форумите на bg-mamma (с. 112–173), където са представени основните словообразувателни тенденции. Авторката посочва, че е твърде разпространена тенденцията да се използват подчинителни именни съчетания от две съществителни вместо комбинацията от прилагателно и съществително име, а словообразувателните модели са подчинени на две основни причини – стремежа към езикова икономия и към експресивен изказ.

Употребата на стилово маркирана лексика и изобщо стилистичните особености на КОК са представени в рамките на около 40 страници, като и тук са дадени много примери – доказателство за посочените наблюдения.

Монографията завършва със заключение, което обобщава направените изводи.

Стегнато и в един четивен стил, със забавни примери, Биляна Тодорова успява да представи своето описание на лингвистичните особености на КОК в една конкретна интернет платформа. Избран е интердисциплинарен подход, включващ перспективата на дискурсивния анализ, прагматиката, функционалната стилистика и отчасти на социолингвистиката, за да могат лингвистичните особености да бъдат описани в контекста на цялостното общуване.

Използваната литература показва и добрата библиографска осмедоменост на авторката, и факта, че трудът е естествено продължение, а и резултат от няколкогодишната работа на Тодорова по темата. Книгата се появява в момент, когато общуването в интернет форумите вече не е толкова популярно, както някога, така че наличието на едно адекватно лингвистично описание на този тип комуникация е необходимо попълнение в нашата езиковедска литература.

Гергана Падарева-Илиева[1]

[1] **Гергана Падарева-Илиева** (Gergana Padareva-Ilieva) – доц. д-р в Катедра по български език, ЮЗУ “Неофит Рилски”, gerypadareva@swu.bg.